

СТАНОВИЩЕ

от проф. Елисавета Вълчинова-Чендова, д.н.

за дисертационния труд на

ДОЦ. ГЕОРГИ МЕТЕВ ПЕТКОВ,

докторант на самостоятелна подготовка в НБУ, Департамент „Музика“

на тема

**„СКАТОВА ТЕХНИКА В ТВОРЧЕСТВОТО НА БЪЛГАРСКИТЕ
КОМПОЗИТОРИ ЗА ФОЛКЛОРНИ АНСАМБЛИ“**

**за присъждане на образователната и научна степен „доктор”,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство**

Дисертационният труд на доц. Георги Петков е посветен на скатовото пеене. Като певчески имитационен маниер то предлага голямо разнообразие, което провокира музикантската фантазия. За доц. Г. Петков то се превръща в истинско творческо предизвикателство в работата му на хоров диригент и автор на хорови образци, изградени върху скатови техники. С насочването му към скатовото пеене като изследователски обект се формулира една нова тема в музикалната ни наука, засягаща проблеми свързани с фолклора и с различни професионални и любителски музикални изпълнителски и творчески практики. Както е подчертано в увода на дисертационния труд, по отношение на българската музика този композиционен похват остава извън полезрението на музиколози и изследователи дори и при анализа на конкретни, вече приети като класически хорови образци.

Доц. Г. Петков внимателно проучва съществуващата литература, в нея най-вече косвено се засягат отделни страни, свързани със „скат пеенето“, и с

анализирането на технологични особености в звукообразуването и артикулацията. Той се базира и на дългогодишната си творческа дейност.

Проучвайки скатово пеене в соловата джазова и музикалнофолклорна изпълнителска практика, и по-специално скатовия маниер като художествено изразно средство в партитурите на композитори и конкретно на българските композитори от всички поколения, от първомайсторите до съвременните, доц.

Г. Петков реализира според мен много успешно целта на дисертационния труд – „да изследва произхода и естеството на явлениято „скат“, като се направи опит за пръв път скатовото пеене да бъде максимално точно дефинирано“. Като научен ръководител на докторанта високо оценявам професионализма му при анализите на десетките авторски хорови партитури. Прочитът му е иновативен и „оживява“ познати, дори класически за българската музика образци. Прави впечатление способността му да търси, да открива и да претворява връзки, които насочват към нови мултижанрови полета... Мисленето му е творческо, текстът е убедително аргументиран като аналитично-интерпретативен анализ.

Неделима част доктората са авторските песни и активната концертна и звукозаписна дейност, свързана с тази тема.

Структурата на труда (общо 280 стр.) съответства на идеята за многостранното проследяване на проблема.

Първо, чрез приложения исторически подход (*глава първа*) се проследява развитието на скат пеенето – от джазовата музикална практика при едни от доайените му Луис Армстронг и Ела Фицджералд и формите на виртуозно вокално музициране при певци като Боби Макферин и Ал Джеро, до стила на имитация на всевъзможни музикални инструменти при съвременни явления като например бибокса.

В *глава втора*, озаглавена „Фолклорен скат“, се проследяват различни фолклорни вокалноимитаторски практики. Авторът се основава на тезата за „вродено скатово начало“. Според доц. Г. Петков става въпрос не само за „звуково подражание“ (както ги определя проф. Стоян Джуджев), а за

инструментална по характер мелодия, изпълняваща ролята на инструменталния отсвир, с тази разлика, че е изпълнена вокално. Това е певчески инструментален по характер маниер, който е съществувал в традиционната музикална практика и който в текста е определен като „фоклорен скат“,

формулиран е сполучливо като „похват за спонтанен безписмен обмен на мелодии, характерни за инструменталната народна музика“. Тезата на доц.

Петков е подкрепена с много и убедителни примери. Въведен е още един термин „интервокално фониране“, характерно за практиката на тракийските сватбарски певци, специфично вокално подражание на инструменталната орнаментика. Подробно са разгледани фолклорният скат като слуховоподражателен метод в обучението на фолклорни инструменталисти и постановъчните проблеми, свързани със звукообразуването и артикулацията, систематизирани са препоръки към диригентите, работещи със скатови партитури. Така отделните подглави акцентират на проблемните полета, които изграждат темата за фолклорния скат. Тази втора глава е приносна и като много полезно ръководство за вокалния педагог и за хоровия диригент, както и за младите изпълнители.

В *глава трета* се разглежда скатовата вокална техника в авторското творчество на български композитори от различни генерации. Анализите представят богатство от подходи, които се вписват в стилистичните характеристики на десетилетията и в индивидуалните композиционни решения, същевременно се разкриват общи черти, които имат отношение към темата композитор и фолклор, дискуссионна, многократно обговаряна и същевременно открита за нови идеи и рефлексии.

В този контекст са и разгледаните седем авторски хорови партитури на доц. Г. Петков, както и изпълненията на съставите „Траяна“, „Фолк скат бенд“ и „Фолк-джаз формация“ (*глава четвърта*), като „автокомуникативен и диалогичен модел на общуване“, дефиниран и описан от доц. Г. Петков като

отношение на автор – изпълнител „диригент“ – преподавател – изпълнители „студенти“.

Направените изводи в заключението и посочените 10 приноса реално представят и обобщават проблематиката в дисертационния труд.

Освен богатата и престижна концертна и творческа активност – посочени са 15 концертни изяви осъществени през периода на докторантурата, свързани с темата на труда, приложени са записи от тях и нотен материал на авторските песни (приложенията са общо 67 авторски нотни страници, 49 аудиопримера и 55 нотни примера), – доц. Г. Петков има 3 публикации, отпечатани доклади в сборниците на Научната конференция с международно участие „Млад научен форум за музика и танц“, представящи отделни проблеми в текста, както и 5 доклада от теоретико-практически конференции.

Заключение: Поздравям доц. Г. Петков за постигнатия резултат. С дисертационния текст той убедително защитава всички академични изисквания: обект на труда е нова за музикалната ни наука тема, която има отношение към различни музикалнокултурни и музикалноизпълнителски практики и фолклора; темата е цялостно разработена и творчески защитена, текстът е понятийно и терминологично точен и иновативен. Трудът е база за бъдещи изследвания по темата. Има и ценна научно-приложна стойност.

Всичко това ми да основания убедено да препоръчам да бъде присъдена на доц. Георги Метев Петков образователната и научна степен „доктор“.

София, 11 ноември 2015

проф. Елисавета Вълчинова-Чендова, д.н., НБУ